

Bohoslužby v Zábřeze 25.listopadu 2018

J 18,33-37

Milé sestry, milí bratři, kdysi jsme tak seděli jako mládežníci ve farní kanceláři a bavili se tom, co budeme dělat až nám bude takových čtyřicet. Většinou jsme byli studenti mnozí ještě daleko před maturitou. V takovém věku vidí člověk budoucnost docela nadějně. Někdy je zajímavé srovnat si tyto sny a plány s tím, jak to nakonec všechno dopadlo. A možné je také zajímavé srovnat si, jak by se taková debata odehrávala a odstupem let. Přeci jen ideály studenta jsou jedna věc, realita pracujícího je věc druhá. Jo, studentský život. Bádání, filosofování. Když pak přijde skutečný život, je všechno zcela jinak, na takovéto přemýšlení o životě už není moc času. Ona přeci jen ta běžná rutina, kdy ráno člověk jde do práce, pak pro děti, běhá kolem domácnosti, pořád něco musí vyřizovat, řešit, člověka to svým způsobem svazuje a v jeho myšlení posouvá z hvězdných výšin do pater přeci jen bližších zemi. S časem se tedy hodně mění i očekávání od života, od světa kolem sebe. A dost možná i očekávání toho, jak do života vstupuje Bůh se svým slovem. Co tedy pro nás znamená, že očekáváme Ježíšův příchod, že Ježíše vyznáváme jako toho skutečného krále nad světem? Co to znamená nikoliv v rovině teoretických úvah o světě, ale při pohledu na náš každodenní život?

Klíčem k pochopení Ježíšova království je rozhovor mezi ním a Pilátem. Je to setkání dvou různých pojetí moci. Pilát představuje římskou říši, která měla v Jeruzalémě svou armádu a ta dohlížela na pořádek a dostatečnou autoritu místodržitele Piláta. Ježíš před ním stojí jako zločinec. Zástupci Božího lidu jej vydali jako toho, kdo se prohlašuje za judského krále. Za normálních okolností by se s ním asi Pilát moc nemazlil, ale přeci jen, tento král mu přijde zvláštní. Vůbec na krále nevypadá. Nemá vznešený šat, nemá armádu, dokonce nemá ani podporu svého lidu. Izrael je odbojný národ, římská moc to s nimi neměla vždy jednoduché. Ale najednou někoho, kdo má být symbolem odboje vydávají do rukou svých nepřátel jako zločince. Podivného krále tedy má tento mocnář před sebou.

Ježíši se zcela jistě nedá upřít moudrost a takový zvláštní pokoj. Stojí před svým soudcem, před někým, kdo má moc nad jeho životem. Stačí gesto a pošle jej na kříž. A nebo naopak mu daruje svobodu. Každý jiný by se asi potil strachem, plazil v prachu jenom, aby vyvázl se zdravou kůží.

Ale Ježíš stojí klidně a klade divné otázky. Spíš Pilát se před ním začíná cítit nějak nejistě. Jakoby role byly obráceny. Jakoby to nebyl Pilát, kdo má moc nad životem a smrtí, jakoby královský titul Ježíšův skrýval něco mnohem víc, než doposud mohl poznat. A Ježíš to sám říká. Jeho království není z tohoto světa, jeho království má jinou podobu, jinak také funguje. A Pilát je tím pádem nejistý, jak se k tomu postavit. Je tedy král, ale co to znamená? Má se před ním bát, je v skrytosti jeho království veliká síla? Větší než moc Říma či jiné podobné říše? Nebo se bát nemusí, protože základem tohoto království je jen nějaký neškodný idealismus?

Když Pilát trvá na tom, že Ježíš je tedy opravdu král, dozví se cosi o svědectví pravdě. Tady ten Ježíš, kterého před něj postavil jeho vlastní lid, nemluví o královské moci, o tom, co by mohl udělat, ale mluví o vydání svědectví pravdě. Zvláštní představa krále, zvláštní pojetí vládce. Pilát je jakási obdoba krále. Má moc, kterou uplatňuje. Co tato moc pro něj znamená? Cítí se dobře, může zajistit svůj život, i když často tato moc s sebou nese i určitý strach. Když po této moci touží i někdo jiný, jde také o život. Ale to se dá překonat. Pozitiva jsou zde silnější.

Podobně bychom asi královskou moc vnímali i ve svém životě. Od těch, kdo vládnou, člověk očekává uplatnění jejich moci, očekává že jejich dobrý život se nějak promítne i do fungování jeho vlastního života. Král, nebo dnes to můžeme pojmenovat jakkoliv jinak, vládne, žije si dobře a tím zajistí i nám dobré živobytí. Zvedne nám životní úroveň, zajistí blahobyt, pokoj, bezpečí. Jsou to vlastně věci, které člověk tak často očekává od života. Chceme se mít královsky, to znamená, že si chceme užívat toho klidu, pokoje, blahobytu. Tím se možná naše myšlení posouvá od studentských ideálů, které nebyly tak hmotné.

Pilát a setkání s pravdou, to je docela zajímavé téma. On si vlastně jako král s pravdou a spravedlností hraje, to ano, ale nedělá si z toho moc těžkou hlavu. Jak vidíme právě i v případě soudu nad Ježíšem, silnější než spravedlnost je hlas davu. Jen chvíli po tomto rozhovoru prohlásí davu, že žádnou vinu nenachází. Ale dav chce křížovat, tak se nebude zabývat spravedlností, bude jen plnit, co chce dva slyšet. To je zajímavá podoba vládce, podoba krále. Aby se udržel, musí se líbit davu. Proto nad spravedlností vítězí jakýsi zvláštní pragmatismus, takový divný kompromis. Chcete Ježíšovu smrt? Dobře, já si jen umyju ruce. Jinak je váš. Však se nějak dohodneme, co je vlastně ta spravedlnost, nějak si domluvíme, co je pravda. Vždyť komu na tom za čas sejde. Hlavní je, že si uchováme to své jisté.

Ježíš svým mlčením, případně podivnými odpověďmi, dává pojmu krále a království poněkud jiný rozměr. Je jisté, že nemá v rukou sílu, kterou by chtěl použít na svou vlastní záchranu. Je jasné, že se neřídí tím, co si zrovna žádá dav. Chvíli mu dav provolával slávu, měl ho zcela ve své moci, udělali by cokoli by řekl. Ale to ho nějak nezajímalo. Jak vidno, nepřišel pro přízeň davu. Nepřišel pro pomíjivou slávu. Přišel vydat svědectví pravdě. To je zvláštní královský

program. Dosvědčit pravdu. Ne ji prosadit, ne ji získat, ale dosvědčit. Na tom je obdivuhodná jedna věc. Když přichází vydat svědectví pravdě, musí ji znát. Když někdo zná pravdu, má v rukou velikou moc. Mít pravdu je přeci báječný pocit. Zejména, když to uznávají i ti kolem nás. Jenže on nepřišel jako ten, kdo má pravdu a přesvědčuje o tom druhé. Přišel o ní vydat svědectví. To znamená, že k ní vede druhé, ukazuje na ni, aby ji mohli poznat.

Přemýšlení o životě dává Ježíš docela jiný rozměr. Jen si vezmeme, že pokud sníme o královském životě, znamená to právě tento život pro svědectví pravdě. Tedy život, ve kterém nejde o přízeň davu, nejde o získávání různých výhod, dokonce nejde ani o to mít pravdu. Jde o to být svědkem, který k té pravdě otevírá cestu. Pomáhá druhým ji poznat, což je něco jiného než nutit je ji přijmout. Svědectví pravdě klade nároky na podobu svého života. Abychom mohli být svědky, musíme pravdu poznat. Ježíš byl přímo u zdroje pravdy, proto ji znal. Pro nás je tedy právě setkání s Ježíšem cestou k poznání pravdy. Jak ale vidíme na jeho životě, setkání s Ježíšem, jeho následování, nejde bez každodenního hledání jeho slova. Pravda totiž není v popisu jeho osoby nebo života, ale v přijetí jeho slova. Skrze své slovo nám ukazuje k pravdě. To je dobré si uvědomit, když se začínáme ptát po očekávání od Ježíše ve svém životě.

Ona ta představa Ježíše jako krále může být někdy podobná tomu, co promítáme do různých lidských vládců. Jen si říkáme, že to bude lepší, protože přeci jen Ježíš je dokonalejší. Pak se z očekávání Ježíše stává očekávání příchodu někoho, kdo naplní ta naše očekávání držící se spíše při zemi v oblasti řešení praktických problémů, se kterými se denně setkáváme. Jenže jeho království není z tohoto svatě a jeho kralování nás neusadí pohodlněji v tomto světě. Ježíšův příchod je příchodem krále, který mluví možná spíše o těch ideálech. Mluvit s ním o životě, o svých snech, může připomínat spíše ty mládežníky ve farní kanceláři, co básní o tom, až jim bude čtyřicet. Ono to neznamena, že je to útěk od života, nebo zavírání očí před jeho problémy. Ježíš přichází jako král, který vydává svědectví pravdě. A pravda je něco naprosto základního. Z ní roste svět, z ní roste lidský život. Když se tedy můžeme zasnít nad dny, které nás čekají a do kterých chceme nechat vstoupit Ježíše, otvírá se nám příležitost vidět víc než jen ony každodenní starosti a problémy. Můžeme vidět to, co je jakoby za nimi, co se skrývá běžnému pohledu člověka, co ale odkrývá právě poznání pravdy.

Před Pilátem jako zástupcem moci stál Ježíš jako někdo, kdo vypadá bezmocně, kdo nemůže nic dokázat. Možná jako král, který nedokáže dát své zemi tolik, co vzdor svému postavení dokázal Pilát. V zemi je pořádek, dokonce obchod kvete, kněží a starší lidu mají určitou autonomii, můžou spravovat své záležitosti. Ježíš krásně mluvil, dokázal občas udělat zázrak, ale může dát to samé co Pilát případně celý Řím? Pokud si vybavíme jakýkoliv obraz ztvárnující toto setkání, musíme v něm vidět veliký rozdíl mezi suverénním postojem vkusně oblečeného Piláta a evidentně pokleslého, ranami zmučeného a otrhaného Ježíše. A přesto není Ježíš ten, kdo se bojí, kdo má prázdné ruce. Vždyť jeho království je mnohem víc. Navenek možné různě otrhané a zmučené. Vnitřně ale silné a plné života. Přináší totiž pravdu a to je víc než laciný

chléb, strachem udržovaný pocit bezpečí nebo svoboda podobná výběhu v Zoo.

Možná neuškodí, když si opět jako ti mládežníci sedneme a zasníme se o své budoucnosti. Možná si přijdeme trochu dětinšší, naivní, když se ve svých očekáváních pustíme všedních praktických starostí. Možná se tím ale přiblížíme poznání pravdy, tedy toho, co je pro život skutečně nezbytné. Vždyť kralování Ježíše spočívá právě ve víře, že ty naše běžné starosti má ve své ruce. Proto s ním můžeme jít dál a poznávat, že skutečný král se nechlubí tím, že dá lidu chléb. Skutečný král dá svému lidu smysl života a přivede jej k životu, i když sám svůj život ztratí.

Pane Ježíši, dal jsi nám poznat, že důležité není to, co vidíme a máme kolem sebe, ale to čeho se držíme a na čem stojíme. Buď naší skálou i oporou.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }